

Folketingets Epidemiudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.

Doknr.
508439

Dato
19-12-2021

Kommunal aflastning af sygehusene og indførelse af bekendtgørelser, der giver kommuner og regioner mulighed for midlertidig fravigelse af visse rettigheder og pligter på sundheds- og ældreområdet

Omikronvarianten spreder sig hastigt i Danmark. Der er pr. 17. december fundet 11.557 tilfælde med omikron, og antallet er hastigt stigende. De nyeste data viser, at omikron fylder mere end en fjerdedel af de samlede smittetilfælde, men grundet forsinkelse i data må det forventes, at det faktiske nuværende niveau er væsentligt højere. Det er derfor forventningen, at omikron er dominerende frem mod jul. Stigningen i omikron slår også igennem i de daglige smittetal. Den 1. december havde man for første gang mere end 5.000 nye bekræftede tilfælde på ét døgn, og den 19. december var tallet steget til 8.212 efter flere dage med over 10.000 smittede. Det er et tal, som vi må forvente bliver større, da omikron også i højere grad smitter blandt personer, som allerede har været smittet med andre varianter.

Stigende indlæggelsestal i forlængelse af den udbredte smitte, som forventes også vil ramme personalet på sygehusene, forventes at medføre en yderligere belastning af sygehusene, som i forvejen har kapacitetsproblemer bl.a. som opfølgning på sygeplejerskestrejke og tidligere aflyste behandlinger som følge af covid-19.

SSI vurderer, at en massiv smittespredning vil medføre en afledt stigning i indlæggelser. Det vurderes, at smitteforebyggende forholdsregler og kontaktreducerende tiltag kun vil mindske – men ikke forhindre – stigende smitte i den kommende tid.

I lyset af den alvorlige situation med smitteudvikling som følge af omikronvarianten har regeringen indgået en beredskabsaftale med KL og Danske Regioner om aflastning af sygehusene i form af oprettelse af ekstra sengepladser i kommunerne i tilfælde af, at omikronvariantens udbredelse fører til stigende indlæggelser på sygehusene. Dette i form af et midlertidigt beredskab på 300 sengepladser i kommunerne for patienter, som kun er indlagt i kortere tid, som kan være med til at aflaste sygehusene i relevant omfang.

Kommunal aflastning af sygehusene forudsætter, at kommunerne kan allokere kommunalt sundheds- og plejefagligt personale til varetagelse af denne opgave, hvilket nødvendiggør en midlertidig omprioritering af visse dele af de kommunale opgaver og forpligtelser på sundheds- og ældreområdet.

Det vil være indbygget i aftalen med KL og Danske Regioner om et midlertidigt beredskab af sengepladser i kommunerne, at beredskabet ikke nødvendigvis træder i kraft allerede ved aftalens indgåelse, men først når/hvis der opstår behov herfor.

På den baggrund har sundhedsministeren og social- og ældreministeren den 16. december 2021 bedt Epidemikommisionen om at afgive indstilling om indførelse af tre bekendtgørelser, der under en række forudsætninger bl.a. giver kommunerne mulighed for midlertidig fravigelse af visse rettigheder og pligter på sundheds- og ældreområdet.

I henhold til epidemilovens § 9, stk. 1, og efter indstilling fra Epidemikommisionen i henhold til § 8, stk. 2, forelægges hermed en sag for Folketingets Epidemiuvalg om – i medfør af epidemilovens § 55, stk. 1 og 2 samt § 56 – at udstede regler, der midlertidigt giver mulighed for at fravige eller begrænse visse rettigheder og pligter på såvel det regionale og kommunale sundhedsområde som det kommunale ældreområde, jf. epidemilovens § 55, stk. 1 og 2 samt § 56.

Formålet er dels at give kommunerne mulighed for at kunne omprioritere den nødvendige personalemæssige kapacitet i forbindelse med kommunal aflastning af sygehusene samt deraf afledt effekt ift. prioritering af de mest påtrængende opgaver på det kommunale sundheds- og ældreområde, såfremt det måtte blive nødvendigt.

Formålet er desuden at understøtte regionernes muligheder for bedst mulig kapacitetsudnyttelse ved midlertidigt at suspendere retten til hurtig udredning og udvidet frit sygehusvalg i det somatiske sundhedsvæsen.

Der har tidligere under håndteringen af covid-19 været udstedt midlertidige bekendtgørelser om begrænsning af rettigheder på sundheds- og ældreområdet i forbindelse med håndtering af covid-19. Bekendtgørelserne var mere omfattende end det, som her forelægges for Folketingets Epidemiuvalg.

På ældreområdet lægges op til udstedelse af en bekendtgørelse, som giver hjemmel til midlertidigt at fravige forpligtelser og rettigheder på følgende områder:

- Forebyggende hjemmebesøg (§ 79 a) samt plejehjemsgarantien (§ 192 a) - mulighed for midlertidigt at se bort fra tidsfrister og kadencer.
- Hjemmehjælp (§ 83), rehabiliteringsforløb (§ 83 a), afløsning og aflastning (§ 84) samt vedligeholdelses- og genoptræning (§ 86) - mulighed for midlertidigt at fravige trufne afgørelser. Dvs. midlertidig hel eller delvis reduktion af ydelser.

På sundhedsområdet læges der op til udstedelse af to bekendtgørelser. Den ene bekendtgørelse er om fravigelse af rettigheder og pligter på det kommunale sundhedsområde på følgende områder:

- Forebyggende sundhedsydelse for børn og unge i den skolepligtige alder (sundhedslovens §§ 120-126)
- Genoptræning efter udskrivning fra sygehus med en genoptræningsplan (sundhedslovens § 140)

Ligesom kommunalbestyrelsen kan beslutte at undlade at etablere eller midlertidigt lukke et etableret forebyggende og sundhedsfremmende tilbud til borgere efter sundhedslovens § 119.

For de to førnævnte bekendtgørelser, vil der, foruden kravene i epidemilovens § 55, stk. 1 og 2, og § 56, gælde følgende ift., hvornår kommunerne kan bringe bekendtgørelserne i anvendelse:

- at fravigelserne af kommunens forpligtelser skal være begrundet i opgaven med at etablere beredskab for kommunal aflastning af sygehusene.
- at fravigelsen ikke må medføre sikkerheds- eller sundhedsmæssig risiko for den enkelte borger eller må medføre begrænsninger i fht. akut eller absolut hjælp,
- at der skal foretages en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov for den pågældende indsats efter serviceloven.
- For de omfattede indsatser efter sundhedsloven gælder desuden, at en eventuel ændring af indsatsen forudsætter en sundhedsfaglig vurdering af borgeren eller patientens konkrete tilstand.

Bekendtgørelserne om fravigelse af visse rettigheder og pligter på henholdsvis sundhedsområdet og ældreområdet vil alene finde anvendelse, såfremt den indgåede aftale mellem regeringen, KL og Danske Regioner aktiveres. Aftalen kan alene aktiveres, hvis antallet af Covid-19-indlæggelser stiger ud over det niveau, som kan håndteres på sygehusene. Aftalen aktiveres af Epidemikommisionen, som vil fokusere på den samlede COVID-19 belastning, herunder belastningen af sygehusenes intensivkapacitet, som er den mest kritiske. Parterne har fælles ansvar for at bringe sagen for Epidemikommisionen på baggrund af vurderinger af sygehuskapaciteten fra sundhedsmyndighederne.

Den anden bekendtgørelse på sundhedsområdet omhandler regionernes mulighed for at se bort fra tidsfrister vedr. retten til hurtig udredning og udvidet frit sygehusvalg i det somatiske sundhedsvæsen. For denne bekendtgørelse vil kravene i epidemilovens § 55 stk. 1 og 2 gøre sig gældende.

Formålet med bekendtgørelsen er at sikre, at der på det regionale sundhedsområde kan foretages den nødvendige prioritering af den behandlings-, pleje- og personalemæssige kapacitet i forbindelse med håndteringen af covid-19. Der lægges op til, at regionsrådet på baggrund af en konkret vurdering af regionens samlede behandlings- og personalekapacitet kan beslutte at udskyde planlagte og fremtidige undersøgelser, behandlinger, indkaldelser m.v., herunder se bort fra tidsfrister og kadencer efter følgende bestemmelser i sundhedsloven og regler fastsat i medfør heraf:

- § 82 a, stk. 1, 2. pkt., om udvidet frit sygehusvalg i forbindelse med diagnostiske undersøgelser til brug for praktiserende læger og speciallæger.
- § 82 b om retten til hurtig udredning.
- § 87, stk. 1-3, om udvidet frit sygehusvalg.

Regionsrådet kan endvidere se bort fra følgende oplysningspligter i sundhedsloven:

- Om dato og sted for undersøgelse eller behandling, jf. § 90, stk. 1, nr. 1.
- Om patienten kan tilbydes diagnostisk undersøgelse efter § 82 a, udredning efter § 82 b, eller behandling efter reglerne i 87, stk. 1 og 2, inden for den gældende frist, jf. § 90, stk. 1, nr. 2.
- Om retten til udvidet frit sygehusvalg efter § 87, jf. § 90, stk. 1, nr. 3, og stk. 2.

- Om at sygehuset tilbyder at henvise patienten til et andet sygehus efter § 87, jf. § 90, stk. 1, nr. 6.

Suspension af retten til hurtig udredning og udvidet frit sygehusvalg finder ikke anvendelse i det psykiatriske sundhedsvæsen.

Epidemikkommissionen har på denne baggrund den 19. december 2021 indstillet til sundhedsministeren og social- og ældreministeren, at der gives mulighed for i en kortere periode, at indføre midlertidige begrænsninger af visse rettigheder på ældreområdet samt det kommunale sundhedsområde.

Epidemikkommissionen anfører i den forbindelse, at disse midlertidige begrænsninger kun indføres såfremt der i den kommende tid vurderes behov for at aktivere aftalen om oprettelse af midlertidige pladser i kommunerne til aflastning af sygehusene.

Epidemikkommissionen indstiller videre, at der gives mulighed for at indføre midlertidige begrænsninger af visse rettigheder på det regionale sundhedsområde, ved at give regionerne ret til, at se bort fra tidsfrister i regler vedrørende udrednings- og behandlingsretten på det somatiske område. Dette foreslås iværksat snarest muligt.

- . / . Epidemikkommissionens indstilling vedlægges.

Herudover har de særligt sagkyndige den 17. december udtalt, at de kan bakke op om begrænsninger af visse rettigheder på ældreområdet og det kommunale og regionale sundhedsområde i forbindelse med håndtering af covid-19.

- . / . De særligt sagkyndiges udtalelse vedlægges ligeledes.

På den baggrund ønsker regeringen at følge Epidemikkommissionens indstilling om, at der gives mulighed for i en kortere periode, at indføre midlertidige begrænsninger af visse rettigheder på ældreområdet samt det kommunale og regionale sundhedsområde.

Forudsat at et flertal i Folketingets Epidemiudvalg ikke udtaler sig imod, vil Social- og Ældreministeriet og Sundhedsministeriet udstede regler om bekendtgørelser på det kommunale område, når/hvis aftalen om et midlertidigt beredskab om sengepladser i kommunerne, bliver aktiveret. Reglerne vil således alene blive udstedt, hvis et forhåbentligt kommende aftalt beredskab bliver nødvendigt at indføre. Hvis dette sker, vil reglerne blive udstedt for en periode på 4 uger ad gangen, jf. epidemilovens § 54, og tillige begrænset af den nuværende periode, hvor covid-19 indtil videre er kategoriseret som en samfundskritisk sygdom.

For så vidt angår regler om suspension af retten til hurtig udredning og udvidet frit sygehusvalg i det somatiske sundhedsvæsen vil reglerne udstedes hurtigst muligt, forudsat at et flertal i Folketingets Epidemiudvalg ikke udtaler sig imod. Reglerne på dette område vil ligeledes blive udstedt for en periode på 4 uger ad gangen, jf. epidemilovens § 54, og tillige begrænset af den nuværende periode, hvor covid-19 indtil videre er kategoriseret som en samfundskritisk sygdom.

Vi skal venligst anmode om, at Folketingets Epidemiudvalg behandler denne foresøgelse på møde den 20. december 2021.

Med venlig hilsen
Astrid Krag og Magnus Heunicke